

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 96/09-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. K. C., B., zastúpenej advokátkou JUDr. M. H., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn. 20 C 247/2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. K. C. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2008 doručená sťažnosť MUDr. K. C. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 20 C 247/2002.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v postavení navrhovateľky domáhala na okresnom súde vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) po rozvode manželstva proti odporcovi MUDr. L. C. (ďalej len „odporca“). Od podania návrhu 5. novembra 2002 bolo vo veci nariadených niekoľko termínov pojednávaní a vo veci pojednávali traja sudcovia. Po podaní odvolania 10. júla 2008 proti rozsudku okresného súdu č. k. 20 C 247/2002-257 zo 17. júna 2008 konanie nie je právoplatne skončené. Vo veci koná Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

Sťažovateľka v obsahu sťažnosti namietala, že okresný súd toleroval neúčasť odporcu na nariadených pojednávaniach a akceptoval jeho ospravedlnenia neúčasti na týchto pojednávaniach. Sťažovateľka poukázala na skutočnosť, že v dôsledku nesprávneho postupu súdu, ako aj striedania sudcov sa podstatne znížila hodnota majetku patriaceho do BSM. Sťažovateľka taktiež uviedla, že v dôsledku neprimerane dlhého konania pred okresným súdom utrpela nemajetkovú ujmu vyplývajúcu z pocitu právnej neistoty, krivdy a úzkosti.

Podľa názoru sťažovateľky, prieťahy v konaní vyplývajú z nepripravenosti súdu, resp. z nedostatočného a nesprávneho vedenia konania a dokazovania vo veci.

Aj keď to sťažovateľka výslovne nenamietala, z obsahu sťažnosti je zrejmé, že v konaní vedenom pred okresným súdom malo dôjsť k zbytočným prieťahom v období od podania návrhu na vyporiadanie BSM okresnému súdu 5. novembra 2002 do vydania rozsudku okresného súdu zo 17. júna 2008, teda po viac ako piatich rokoch.

Ďalej sťažovateľka namietala aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle dohovoru.

Sťažovateľka žiadala vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 20 C 247/2002 s tým, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v zásade každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Ústavný súd už rozhodol, že v kontexte ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa

čl. 48 ods. 2 ústavy je v zásade „iným zásahom“ pre počítanie lehoty pre včasnosť podania sťažnosti (I. ÚS 161/02, I. ÚS 6/03).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty (napr. I. ÚS 41/02). Tento účel spravidla nie je možné dosiahnuť po právoplatnom skončení napadnutého konania. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže

stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Sťažovateľka predovšetkým namieta, že v konaní vedenom okresným súdom došlo k zbytočným prieťahom, teda k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd poukazuje na to, že konanie vedené okresným súdom sa skončilo vyhlásením rozsudku 17. júna 2008 a písomným vyhotovením, resp. doručením rozsudku právny zástupcom účastníkov konania. Tento proces sa ukončil v júni 2008 (rozsudok okresného súdu bol právnej zástupkyňi sťažovateľky doručený 28. júna 2008). Vzhľadom na to treba považovať sťažnosť v časti smerujúcej proti konaniu vedenému okresným súdom za oneskorene podanú.

Sťažovateľka ďalej namietala aj porušenie základného práva na spravodlivé súdne konanie v konaní vedenom okresným súdom.

Na prerokovanie a rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 20 C 247/2002, nie je daná právomoc ústavného súdu. Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Keďže proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru má krajský súd v odvolacom konaní. Tým, že sťažovateľka podala 1. augusta 2008 odvolanie, o ktorom bude rozhodovať krajský súd, je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2009